

Výstava GP na hvězdárně ve Zlíně.

Stejně to nebude nikdo číst, tak je vlastně jedno, co napíšeš (řekli mi, než jsem ku klávesnici sedl).

Pro výstavu jsem jel deštivým pondělním ránem 15. září do Brna. Včera zde její představení skončilo a zítra odpoledne by měla být již rozvěšena po stěnách hvězdárny a připravena pro nové návštěvníky ve Zlíně. Cesta, obvykle netrvajíc ani dvě hodiny, se díky opravujícímu se mostu v Kroměříži a kolonám aut před Brnem protáhla, a i když jsem vyjel před sedmou ráno, vrátil jsem se až kolem poledne. Z polí na mne celou cestu vykukovaly tváře slibující šťastnou budoucnost, dálnici do kraje, spravedlnost, odpovědnost i zodpovědnost, výsledky a zkušenosti. Tváře usměvavé, lepší zítřek slibující, možná že i o architekturu v budoucnu půjde na prvním místě. Přeci v architektuře žijeme neustále, ty slibující tváře si toho nemohly nevšimnout. Právě jsem minul ceduli, na níž kdosi v zeleném svetru slibuje protikorupční program a příští figurant, vyfocený před bránou stanice rychlých sanitek, již slibuje investice do zdravotnictví. Že by to spolu nějak souviselo? Pořád prší a bláto odstříkuje od ostatních aut. Výstavu vykládám v dešti.

Večer nutno vše na stěny rozvěsit, nedočkavě pročítám katalog, abych se na její uvedení připravil a dopředu se lépe seznámil s architektonickými skvosty. Katalog s růžovými deskami již svojí barvou slibuje cosi neobyčejného. A opravdu – domů krásných a nových je plný. Několikrát je v něm však uvedeno, že bylo do přehlídky přihlášeno málo staveb občanské vybavenosti, staveb placených z veřejných prostředků. Předsedkyně poroty výslovně zmiňuje ve své zprávě malý podíl škol, knihoven, muzeí a podobně. Marně se snažím vzpomenout, zda jsem cestou pro výstavu četl u nějaké papírové tváře, stojící v polích či ulicích, něco o architektuře. Snažím se usilovně jakýkoliv náznak vynořivší se z paměti přečíst jako slib k budoucí kvalitní architektuře, která snad bude vytvořena z veřejných prostředků a následně by mohla být přihlášena do příštích ročníků Národní ceny za architekturu.

Domy jsou rozvěšeny po stěnách, v deštivém úterním odpoledni se svěřují se svými zážitky z jízdy předvolební krajinou a obavami o budoucnost architektury s návštěvníky vernisáže. Společně pak prohlížíme výstavku. Domy jsou to mnohdy velmi důmyslné, pečlivě provedené a i s krajinou souznějící. O pečlivé a kvalitní tvůrce a lidi ochotné v dobré architektuře žít, nouzi určitě nemáme. V čem tedy spočívá onen předsedkynin postřehnutý deficit kvalitních veřejných staveb? Důvodů je jistě více, je možné, že se ne všechny podaří hned napoprvé rozpoznat a pojmenovat. Třeba výběr do přehlídky podléhá nějaké systematické chybě, platí zde třeba jakýsi výběrový efekt, který kvalitní architekturu občanské vybavenosti nepostihne a tyto domy, i když v hojné míře existují a jsou stavěny, pak v přehlídce chybějí. Pokud tomu tak je, je to výzva pro nově pořadatele do soutěže přizvanou Akademií architektury, aby tuto systematickou nedostatečnost z příštích ročníků odstranila. Další možností ovšem je, že přehlídka opravdu postihuje statisticky dostatečně velký vzorek kvalitních staveb a ty představují většinu kvalitní architektury u nás za poslední rok.

Pak je otázkou, zda mohou (a zda také chtějí) architekti tento stav nějak ovlivnit. Ty usměvavé tváře hovořící z volebních plakátů nic neříkajícími frázemi podél cest v tom asi mnoho samy od sebe neudělají. A dokonce bez ohledu na své zvolení či nezvolení do míst, odkud by mohly do tvorby architektury za veřejné peníze vstoupit. Teď si uvědomuji, že povrchnost a nekonkrétnost těchto volebních cedulí byl vlastně můj hlavní dojem z cesty za výstavou. Pokud by se tedy měly v budoucnu vystavovat kvalitní domy občanské vybavenosti, bude asi nutno nejprve ve veřejném rozhodování překonat onu povrchní frázovitou nekonkrétnost, která kvalitní architektuře neprospívá.

„Stejně to nebude nikdo číst, tak je vlastně jedno, co napíšeš“: Nevěřím - pokud nic nenapíše, tak nebude mít možnost nikdo nic číst :-)

Výstava je k uvidění v sále hvězdárny ve Zlíně od 16. září do 20. října roku tohoto.

Psáno pro informační servis Obce architektů.